

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

ธรรมานุศาสตร์ มงคลที่ ๓๒ ประพฤติพรหมจรรย์-ถึงเวลาแล้ว

มนุษย์ทุกคนต่างมุ่งแสวงหาความสุข บ้างก็แสวงหาจากการดื่ม การกิน การเที่ยว หรือจากการได้รับของที่ถูใจ แต่ความสุขเหล่านั้นล้วนเป็นความสุขชั่วคราว ไม่ยั่งยืน เมื่อได้รับแล้วก็ยังคงแสวงหาต่อไปอีก ถ้าจะเรียกให้ถูก ต้องเรียกว่า เป็นความเพลินมากกว่า ถ้าเช่นนั้นอะไร คือ ความสุขที่แท้จริง อยู่ที่ไหน มีลักษณะอย่างไร ความสุขที่แท้จริง ต้องเป็นความสุขที่เป็นอมตะ เป็นความสุขที่เข้าถึงได้ สัมผัสได้ นั่นคือ ความสุขที่เกิดจากการเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน เป็นความสุขล้วน ๆ ที่ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นความสุขที่มาควบคู่กับความบริสุทธิ์ จะเข้าถึงได้ ด้วยวิธีการทำใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายเท่านั้น

ความสุขของมนุษย์มีหลายระดับ ตั้งแต่ความสุขจากการมีทรัพย์ ได้ใช้จ่ายทรัพย์ การไม่มีหนี้ หรือจากการประกอบกิจการที่ไม่มีโทษ ก็ถือว่าเป็นความสุข แต่นั่นเป็นเพียงสุขเล็กน้อย เพราะยังมีความทุกข์เจือปนอยู่ ส่วนความสุขที่แท้จริง ต้องเกิดจากการทำใจให้หยุดนิ่ง เป็นความสุขที่ละเอียดกว่า ประณีตกว่า ปราศจากเครื่องกังวลใจ ไม่ติดข้องอยู่กับสิ่งภายนอก มีความปลอดโปร่ง เป็นตัวของตัวเอง เป็นใหญ่ในตัวและเป็นอิสระ สุขยิ่งกว่าการเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี หรือเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ มากมายหลายเท่านั้น

นักปราชญ์บัณฑิตในกาลก่อน แม้ท่านจะสมบูรณ์ไปด้วยลาภ-ยศ-สรรเสริญ หรือสุขในกามคุณมากมายปานใด ท่านยอมสละความสุขภายนอกเหล่านั้น เพราะมองเห็นว่า ทรัพย์ภายนอกไม่จีรังยั่งยืนยังเป็นเครื่องร้อยรัดให้เป็นห่วงเป็นกังวลอยู่ตลอดเวลา ขาดความเป็นอิสระในตัว ท่านจึงมุ่งแสวงหาความสุขภายใน ที่ประเสริฐกว่าการครอบครองมหาสมบัติ

ดังเช่นในสมัยก่อน มีพระราชอาชญาว่า มขทวะ ทรงครองราชย์ในเมืองมิถิลา ปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ด้วยทศพิธราชธรรม ทรงอุปัฏฐากบำรุงสมณพราหมณ์ ขจัดทุกข์บำรุงสุขให้กับทุกคนที่มาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ทำให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ในแว่นแคว้นของพระองค์ไม่มีโจรผู้ร้าย ทุกคนมองเห็นเหมือนญาติมิตร มีเมตตาธรรมต่อกัน สมัยนั้นจึงไม่ต้องมีตำรวจทหารไว้ปราบโจรหรือข้าศึกศัตรู

พระเจ้ามณฑะทรงครองราชย์นานเป็นหมื่น ๆ ปี ก็ยังไม่แก่ พระวรกายสมบูรณ์แข็งแรงมาก แต่พระองค์ไม่ได้ประมาทในชีวิต ทรงรับสั่งกับช่างกลบ คือ ช่างตัดผมประจำพระองค์ว่า ถ้าเห็นผมหงอกเกิดขึ้นบนพระเศียร ให้รีบบอกพระองค์ด้วย จนกระทั่งผ่านไปหลายหมื่นปี ผมหงอกเส้นแรกของพระราชาก็ปรากฏขึ้น ช่างกลบก็รีบกราบทูลพระราชา พลางใช้แหนบค่อย ๆ ถอนพระเกศาเส้นนั้นอย่างระมัดระวัง วางลงบนฝ่าพระหัตถ์ของพระองค์

พระราชาทอดพระเนตรผมหงอกของตน ทรงสลดพระทัยในความเสื่อมของสังขารร่างกาย จึงตัดสินพระทัยออกผนวชเพื่อแสวงหาโมกขธรรม ทรงพระราชทานรางวัลให้ช่างกลบ และประทานโอวาทแก่พระโอรสว่า "ลูกรัก ผมหงอกเส้นนี้ เสมือนเทวทูตมายืนอยู่ตรงหน้าของพ่อ พ่อได้รับความสุข จากสิริราชสมบัติมากพอแล้ว ถึงเวลาที่ต้องออกแสวงหาความสุขภายในอันเป็นอมตะ ลูกจงปกครองแผ่นดินโดยธรรมแทนพ่อเถิด และถ้าเมื่อใด ลูกเห็นผมหงอกเส้นแรกบนศีรษะ จงสละราชสมบัติออกบวชเป็นบรรพชิต แล้วตั้งใจปฏิบัติธรรมเถิด"

จากนั้น พระองค์ทรงสละราชสมบัติ ออกผนวชเป็นฤๅษี ประทับอยู่ในป่าหิมพานต์ ท่านได้ใช้วันเวลาให้ผ่านไป ด้วยการหมั่นเจริญสมาธิภาวนา มีผักผลไม้เป็นอาหาร มีผ้าเพียงไม่กี่ชิ้นครองกาย มีความเป็นอิสระเสรี ปราศจากเครื่องกังวลใจ จนมีใจหยุดนิ่ง แล้วได้แผ่ขยายใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขและความบริสุทธิ์ แผ่ความเมตตาปรารถนาดีออกไปทุกทิศทุกทาง เจริญเมตตาพรหมวิหารธรรม ขยายออกไปเป็นอัมปมัญญา จนกระทั่งสิ้นอายุขัย ท่านได้ไปบังเกิดในพรหมโลก

พระเจ้ามณฑะทรงมีพระชนมายุยืนยาวมาก ช่วงเวลาที่เป็นพระกุมารยาวนานถึง ๘๔,๐๐๐ ปี ดำรงอยู่ในตำแหน่งอุปราช ๘๔,๐๐๐ ปี ครองราชย์อีก ๘๔,๐๐๐ ปี จนสุดท้ายทรงผนวชเป็นพระฤๅษี นานถึง ๘๔,๐๐๐ ปี พระราชาองค์ต่อ ๆ มากี่เช่นเดียวกัน ต่างทรงออกผนวชเป็นพระฤๅษี ดำเนินรอยตามพระจริยาวัตรของพระเจ้ามณฑะ อีกหลายหมื่นองค์ ก่อนที่พระราชาแต่ละองค์จะออกผนวช ต่างก็ประทานโอวาทสำคัญอย่างหนึ่งไว้ว่า "ให้ลูกตั้งใจครองราชย์โดยธรรม เมื่อลูกเห็นผมหงอกบนศีรษะแล้ว ให้สละราชสมบัติออกบวชเป็นบรรพชิตตามอย่างพ่อ อย่าให้วัตรอันประเสริฐนี้ขาดสูญ จนได้ชื่อว่าเป็นบุรุษคนสุดท้ายในราชตระกูลของพ่อ"

ข้อวัตรปฏิบัตินั้น ได้มีการสืบทอดกันมายาวนานถึง ๘๔,๐๐๐ พระองค์ ยุคสมัยนั้นนรกประหนึ่งว่าจะร้าง เพราะมนุษย์ไปบังเกิดในพรหมโลกกันหมด หรืออย่างน้อยก็เกิดในสุคติสวรรค์กันมากมาย นับไม่ถ้วน นับเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ว่า คนในสมัยก่อนจะพากันทำความดีทั้งประเทศ มีผู้นำที่ทรงคุณธรรม ทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ตาม เป็นการประกาศให้มหาชนรู้ว่า ที่สุดของการแสวงหา คือ การไม่ต้องมีเครื่องผูกพันใจ นั่นคือ หาโอกาสนั่งสมาธิเจริญภาวนา ทำใจให้หยุดนิ่ง เพราะที่สูงสุดของความสุข คือ การนำใจมาหยุดไว้ที่ศูนย์กลางกาย นำใจกลับมาไว้ที่ต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ ตรงจุดนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าถึงความสุขที่แท้จริงภายใน

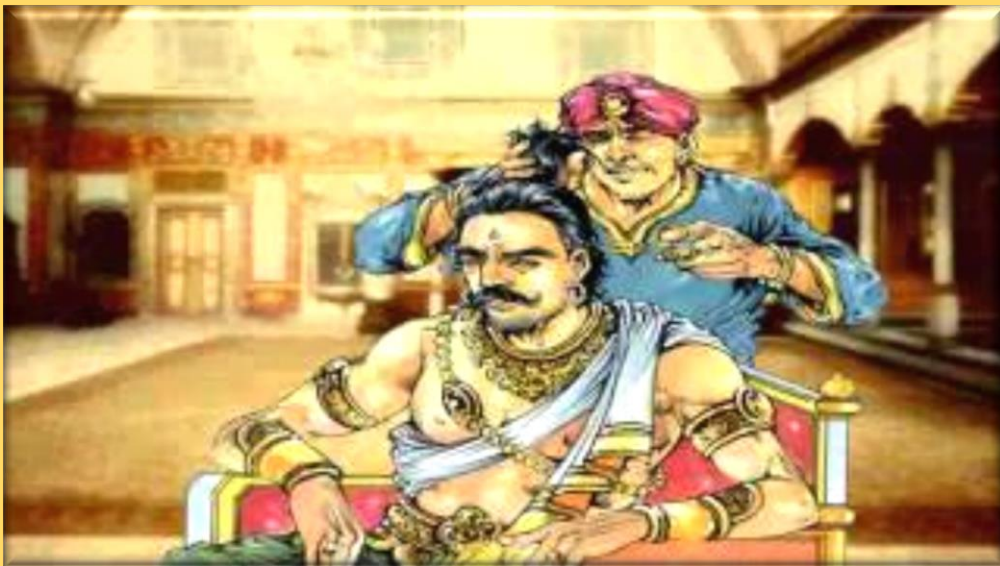
เมื่อชาวโลกทั้งหลาย ไม่ได้ศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงไม่รู้ว่ามีวิธีใดที่จะทำให้ได้พบความสุข มักไปยึดติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นำใจไปติดอยู่กับสิ่งภายนอก วนเวียนกันอยู่เช่นนั้น จึงไม่พบความสุขที่แท้จริง มนุษย์จึงดำเนินชีวิตด้วยความไม่รู้มาโดยตลอด วันหนึ่ง ๆ จึงเสียเวลาไปกับการทำมาหากิน มัวแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลินไปวัน ๆ

ผู้มีปัญญาเห็นว่า สิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงความสุขชั่วคราว มิได้ยั่งยืน ท่านจึงมุ่งทำทานเพื่อขจัดความโลภ และความตระหนี่ออกจากใจ หันมารักษาศีล และเจริญภาวนาเพื่อกลั่นใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง ซึ่งจะเป็นเหตุนำไปสู่ความสุขอันเป็นอมตะ คือ พระนิพพาน

เอกสารประกอบบทความ :

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย มหะเวทสูตร เล่ม ๒๑ หน้า ๖๕

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ